Dojmy z Tibetu

Daniela Willis

Dojmy z Tibetu

Knihu věnuji památce
paní Alexandry David-Néel a mé maminky.

Jestliže stále ještě na naší zemi – mezi oceány, vrcholky hor, východy slunce a jejich západy – existuje takové množství ateistů denně obklopených krásou přírody, pak ďábel svým způsobem docílil ohromného výsledku!

Anonym

© Centrum Aletti Velehrad-Roma, Olomouc 2020
© Refugium Velehrad-Roma, s.r.o., Olomouc 2020

ISBN 978-80-7412-378-8

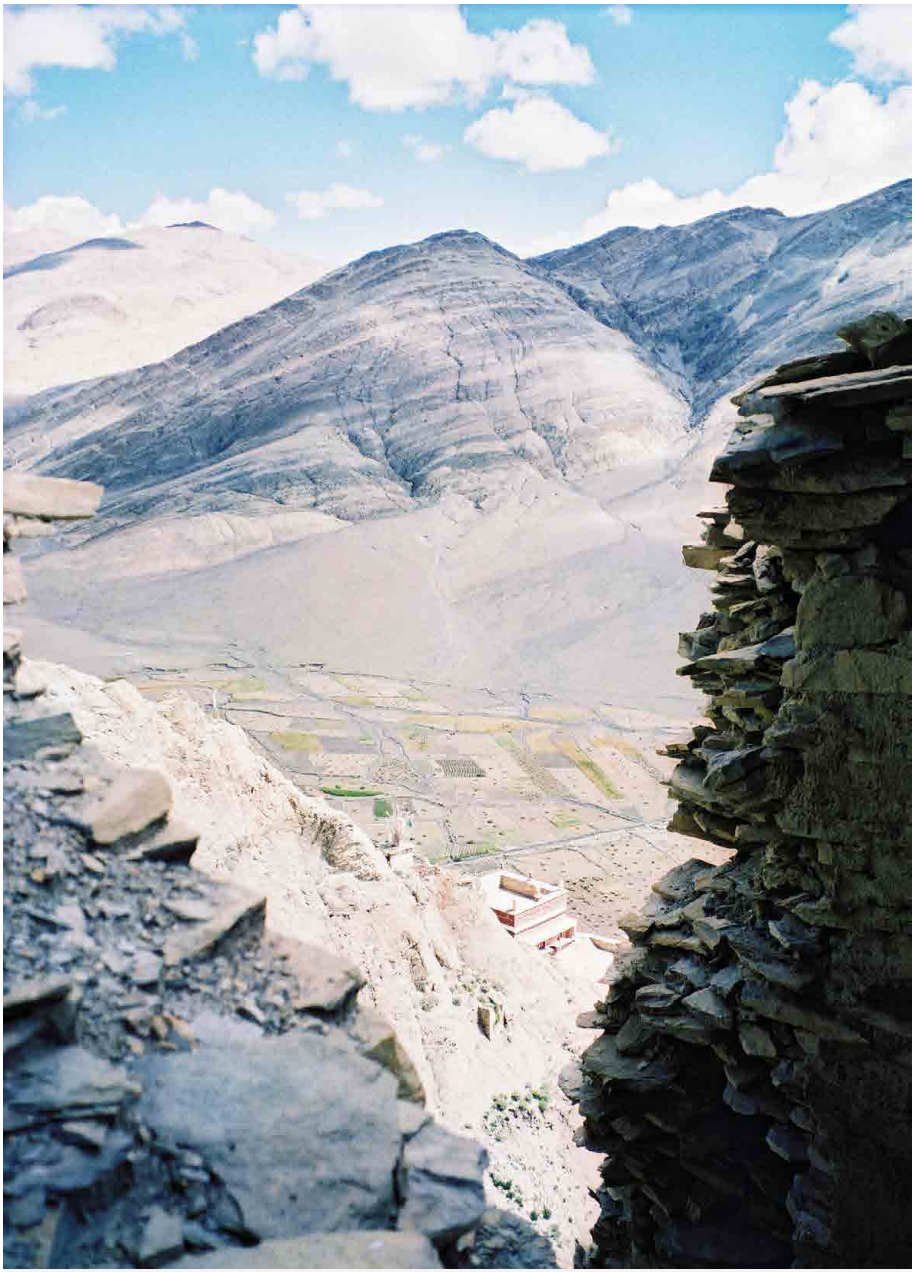

Slovo tibetologa

Tibet, lidově zvaný Menri Gangchen nebo též Zasněžené pláně naplněné léčivými bylinami, je jeden z nejkrásnějších koutů světa. K tomu byl Tibet Mekkou všech zemí, v nichž převládal buddhistický lámaismus. V hornatých krajích indických Himalájí, jako je Ladak, Bhútán a Sikkim, až po mongolské krajiny Střední Asie a východního Ruska zabírá stejnou rozlohu, jako je pevnina Severní Ameriky. Tibet, domovina dalajlámů a pančenlámů, sloužil po tisíce let jako hostitel nesčetných buddhistických chrámů, klášterů i meditačních míst – to vše na svazích hor nebo v údolích ve výšce od 3658 do 5182 metrů nadmořské výšky. Nejvyšší vrchol Himálaje, Everest, vymezuje jižní hranici Tibetu a Nepálu s tím, že celou polovinu má na tibetské straně.

Daniela Willis tuto zemi zcestovala křížem krážem, vžívajíc se do tohoto tajemného kraje, do jeho tajemných záhad. Zároveň vnímala krásu nádherné okolní přírody a zaznamenala ji na svůj fotoaparát a kameru. Při svých cestách také sbírala legendy a příběhy kohokoli, koho potkala, od různých buddhistických lámů až k obyčejným zemědělcům. Využila i setkávání s dětmi, starými lidmi a kočovnými nomády. Tím je její kniha obdivuhodným oknem do staré kultury a jejího posvátného okolí v tibetské „zemi osvícení".

Glenn Mullin
tibetolog

Úvodní kapitola autora

Tibet. Jak tajemně to slovo znělo! Aniž bych věděla proč. I potom, co jsem se o Tibet začala zajímat blíže. Nebylo informací, jak se do Tibetu dostat. Nikdo kolem mě neměl tušení nebo většina ani nevěděla, kde se Tibet nachází. I já sama jsem patřila mezi ty, kteří dosud nevěděli, co vlastně Tibet byl. Ale něco mě k němu táhlo. Nebyla jsem k Tibetu nějak přímo podněcována. Nebylo nic, co bych o Tibetu četla. Prostě jsem znala jen jméno Tibet, ale něco mě k němu přitahovalo.

V roce 1991 jsem měla čas i možnost a objednala jsem si první cestu do Nepálu. Teprve až tam mi můj cestovní agent něco o Tibetu řekl. Hlavní bylo, že se přes Nepál dalo do Tibetu dostat, i když jen v organizované skupině lidí. Ti museli mít příslušnou cestovní kanceláří vyřízena všechna potřebná povolení.

V Nepálu jsem poprvé zažila pochod v Himalájích, měsíc trvající cestu nahoru a dolů – v organizované skupině. Zážitek z Himalájí posílil mou touhu se do Tibetu opravdu podívat. Získala jsem kontakt na anglickou cestovní kancelář, která cestu do Tibetu nabízela. A tak jsem v roce 1992 znovu odjela do Nepálu, kde se celá skupina zájemců sešla. Náš anglický průvodce už měl všechna povolení vyřízená a za dva dny jsme odletěli letadlem do Tibetu.

Dodnes vzpomínám, jak jsem byla přilepená k okénku a očima hltala ty krásné hory pod námi, bílé štíty nejvyšších vrcholů a hluboká údolí mezi nimi. Bylo slunečné počasí a celá scenérie byla ohromně působivá.

Pak letadlo začalo klesat a pomalu se snižovalo v průlomu mezi horami. Vnímala jsem každý detail. Každou barvu. Každý tvar. Kola se dotkla země, letadlo začalo brzdit. Brzy vycházíme z jeho dveří a jsme vedeni k malému napůl ze dřeva postavenému domku. Cítili jsme náhlou změnu výšky. Okolí kolem přistávací dráhy působilo jako fata morgána! Tepelné vlny vzduchu zamlžovaly okraje letiště. Domek, který byl primitivní, se zatlučenými okénky a poničenou cementovou podlahou, měl jen několik málo místností, kde jsme ukázali naše povolení ke vstupu do Tibetu a převzali svá zavazadla.

Stavba měla částečně rozbitá okénka, pobitá kusy překližky a rámy dveří, které byly z hrubého a oprýskaného dřeva. Nikde nebyly telefony (alespoň ne vidět) ani jiné přístroje. Všude byl prach a nepořádek. Jeden by řekl, že

je to jakási kůlnička na dříví! Nasměrovali nás před domek, kde stál náš malý autobus. Až na několik místních lidí jsme tu byli sami. Byl tu nezvyklý klid s tím letištním domkem, který se vůbec ničemu obvyklému nepodobal. Byl tam jen na převedení lidí a jejich zavazadel. Jednoduchá a primitivní stavba, která byla zdáli hlídaná vojáky. Ty vidět nebylo, to nám později bylo sděleno. Stála jsem u autobusu a rozhlížela se po okolí, nadšená, že jsem v Tibetu! První krok ke splnění mé touhy byl učiněn.

Autobus nás vezl asi tři hodiny po jednoduché, klikaté cestě. Kolem nás byly krásné hory a na nich jsme sem tam viděli zbořené buddhistické chrámy. Hory samy byly jen skály, žádná vegetace ani křoviny, jen holé hory. V jednom místě jsme zahlédli na řece malé bárky z jačí kůže. Tibetské loďky, které zdejší používali pro svůj převoz nebo převážení zboží a zvířat.[1]

Byli jsme pořád plní očekávání, aniž bychom přesně věděli čeho. Dojeli jsme do Lhasy a tam přímo do hotelu Holiday Inn, který byl postaven v americkém stylu s recepcí, směnárnou, kavárnou a restaurací. Vychvalovali nám hamburgery z jačího masa! A byla tam i diskotéka – nejvýše položená na světě! Těšila jsem se, že si projdu Lhasu, ale nesměli jsme opustit hotel!

Dnes už je tento hotel pod čínským vedením, protože společnost Holiday Inn musela Tibet opustit. Na nátlak protestů na Západě…

Až doposud jsme netušili, že nebude možnost si někde něco projít.

Naše cesta po Tibetu vedla pouze po povolených trasách a přespávali jsme ve státních hotelích různých kvalit. Posledním programem byla hora Everest, kde jsme se ubytovali u tamějšího kláštera Rongbuk[2] a následujícího dne vyšli do základního tábora velehory.

Celý výlet byl tedy jen nahlédnutím do Tibetu, nesměli jsme se nikde pohybovat sami.

Opakovaně nám bylo zdůrazněno, že nesmíme oslovovat místní, že nesmíme mluvit o dalajlámovi nebo o ničem, co by posluchače i mluvícího mohlo přivést do problémů. Snažila jsem se orientovat tak, abych jednou mohla do Tibetu jinak. Očekávala jsem více volnosti. Bez doprovodu jsme nesměli nikam ani z hotelu!

Navštívili jsme několik hlavních klášterů, jejichž části byly ještě k vidění. Všude byla cítit tíseň, bylo vidět napjaté tváře a zvláštní smutek lidí, kteří byli uvězněni ve vlastní zemi. Tibeťané chodili s modlitebními mlýnky v rukou

---

[1] Takzvaný tibetský „orakl" (*pozn. redakce*).

[2] Klášter Rongbuk, ležící na severní straně Mount Everestu ve výšce 4980 metrů nad mořem, je považovaný za nejvýše položený klášter na světě. Je sídlem nejstarší tibetské buddhistické tradice Ňingmapa, kterou založil Padmasambava. Tato tradice se mimo jiné zasloužila o tibetské písmo a gramatiku (*pozn. redakce*).

nebo vykonávali posvátné rituály u důležitých míst. Zbytky generace, která ještě pamatovala svobodný Tibet a jeho vládu. Všechny okolnosti na mne velmi působily.

Naposled jsme přespali hned pod Everestem. Jediný hotel, který tam byl pro cizí návštěvníky, byl sice patrový, ale všude byla špína, záchody rozbité a znečistěné výkaly. Nikde nic nefungovalo. V každém pokoji byly tři i více postelí. V koupelnách netekla voda. Museli jsme vystačit s horkou vodou z termosek. Tu nám donesla velmi zanedbaná obsluha. Byli jsme ve výšce nad čtyři tisíce metrů a tu noc nám velmi chybělo alespoň nějaké základní pohodlí. Ale nebylo zbytí. Po tomto zážitku náš program končil a my jsme sjeli až k čínsko-nepálským hranicím.

Viděli jsme tu jinou scenérii, protože Nepál je položen níže a má jinou kulturu i etnikum. Přespali jsme ještě na jednom kopci hned za nepálskými hranicemi. Nepálci byli na turisty ze Západu připraveni lépe, jejich ubytování a obchůdky byly dostatečně vybaveny. Většina mých spolucestujících přivítala Nepál jako destinaci, kde jsme se všichni cítili volněji.

Dovezla jsem si z této první cesty několik užitečných poznatků. Tibet má nádhernou přírodu, zajímavou kulturu a chrámy. Neumím přijímat „ne" jako odpověď, a tak jsem odjížděla rozhodnutá najít cestičku, jak se znovu do Tibetu dostat a mít co největší volnost.

Moje touha poznat Tibet byla nadlouho podnícená a díky tomu jsem pak mohla poznat a vidět mnoho zajímavých míst a věcí. Bylo by to na zvláštní kapitolu, kdybych měla vyprávět, jak bylo téměř nemožné s Tibetem komunikovat. Žádný telex,[3] žádný fax, natož telefony a počítače. I posílat dopisy bylo skoro nemožné. Dále mi bylo jasné, že nejlepší by bylo mít vlastní stan, protože noclehy v Tibetu nemají přijatelný standard. Byla jsem odhodlaná udělat vše pro to, abych různé překážky vyřešila. To se mi pak povedlo a já tu předkládám povídání o zkušenostech, které jsem při svých mnoha cestách nasbírala. Samozřejmě si vyhrazuji právo, abych nemusela říkat více. Ještě pořád jsme na určitých místech planety objevovateli…

[3] Neboli dálnopis. Telekomunikační zařízení umožňující bezobslužný datový přenos textových zpráv po speciálních nebo i telefonních linkách. První komerční nasazení dálnopisu bylo v Postal Telegraph Company v Bostonu a New Yorku v roce 1910 (*pozn. redakce*).

(1)
Povídka o ovečce

Ten, kdo škodí druhému, nejde za pravdou.

Buddhistické rčení

Na jedné ze svých cest po Tibetu jsem objevila pěkný obraz kláštera Ganden[4] s mnichem vcházejícím do svého obydlí a ovečkou stojící na dvorku. Tento obraz zvěčňoval místní legendu Tibeťanů o mnichovi, který byl na smrt nemocný. Jednoho dne šel na trh a uviděl tam ovečku určenou na zabití. Pocítil lítost, zvíře koupil, a tím jí zachránil život.[5] Od toho dne se mnichovo zdraví zlepšovalo až do úplného uzdravení. Jeho ovečka však ležela mrtvá místo něho. Tím mu splatila záchranu svého života. Tibeťané totiž mají takový zvyk, že když vykoupíte ovečku určenou k porážce, uděláte jí červenou značku na zádech a necháte ji volně žít. Nikomu není dovoleno takhle označené zvíře rušit nebo mu ubližovat. Je nedotknutelné…

Nakonec jsem začala smlouvat a obraz koupila. Prostě na mě zapůsobil. Jeho příběh na mě působil zvláštním dojmem. Něco na něm bylo, snad tajemství života a smrti. Obraz jsem umístila doma ve své knihovně, aby byl na očích a připomínal mi mé cestování po Tibetu. Netušila jsem, že tenhle obraz nabude jednou v mých vzpomínkách velmi zvláštního významu…

Jednou jsem byla na cestě do kláštera Zaka. Klášter je jako orlí hnízdo na vrcholku hory, nedaleko od městečka Lhatse, směrem ke posvátné hoře Kailaš. Už na mé předešlé cestě jsem se s obdivem z dálky dívala na tuhle jakousi miniaturu posazenou v takové výšce! Budovy kláštera, zespodu obalené mraky, kralovaly ve výšce přes 4000 metrů nad mořem. Pro každého cestovatele lákavé, provokující a zvoucí místo. Kdybych tak měla šanci

---

[4] Klášter Ganden je jedním ze tří sídel školy Gelug, nejmladší buddhistické tibetské tradice. Byl založen v roce 1409 Je Tsongkhapou Lozang-dragpou, zakladatelem tradice Gelug. Po roce 1959 byl klášter zničen, ale od té doby byl částečně obnoven (*pozn. redakce*).

[5] Je zvykem v Tibetu, že se může vykoupit zvíře určené k porážce. Pak se zvíře označí červenou barvou nebo se na něho umístí červená mašlička, aby bylo vidět, že tohle zvíře bylo osvobozeno pro život. Rituál se jmenuje Tsetar (záchrana života) a podtrhuje vědomí blízkosti života a smrti a důležitost vlídnosti a dobroty.

vystoupit nahoru a procítit ty úchvatné výšky na vlastní kůži! Takový byl můj poslední dojem, který se stal mojí cestovatelskou výzvou! Teď jsem se rozhodla, že se do kláštera vydám. Moje tibetská kamarádka Mola a šofér byli mými průvodci. Po několika dnech aklimatizace a nákupů pro mnichy i pro nás jsme opustili Lhasu. Jeli jsme přes Žikace[6] a po dvou dnech jsme byli na úpatí hory s klášterem Zaka na vrcholcích. Tam, vysoko nad námi, ve svém hnízdě z mraků, působila stavba vyzývavě.

Bylo krásné odpoledne a my jsme byli vzrušeni skutečností, že už jsme tak blízko. Chtěli jsme se hned vydat na výstup. Nechali jsme auto v malé kotlince. Nedaleko jsme viděli malebný tibetský domeček, kde jak jsme zjistili, bydlel jeden mnich-stařešina. Říkal, že nahoře v klášteře jsou mniši a že tam můžeme vystoupat. Nenapadlo nás se ho vyptat na více informací. Mola mu pouze řekla, že jdeme nahoru a brzy nato jsme zahájili náš výstup. Sice jsme věděli, že jdeme do výšky nějakých 4500 metrů, ale nechtělo se

[6] Druhé největší město v Tibetu. Nachází se zde tradiční sídlo pančenlamy – klášter Tašilhünpo (*pozn. redakce*).

nám ztrácet čas aklimatizací. Rozdělili jsme mezi sebe sušené maso a další potraviny pro mnichy. Výstup byl ovlivněn naší netrpělivostí a očekáváním, aniž by někdo z nás tušil, že se naše cesta změní v něco úplně jiného.

Začali jsme výšlap v dobré náladě a plní nedočkavosti. Když už jsme museli po určitém počtu kroků zastavovat, kochali jsme se pohledem na klášter ve výšinách. Stál tam nehybně v hlubokém mlčení. Jako by nás nezval. To nás však nemohlo nijak odradit. Šli jsme dál a pomalu se přibližovali k cíli. Po dvou hodinách jsme dosáhli prvního horského hřebene a odtud jsme mohli vidět otevřený pohled na další vrcholy před námi. Jen ten klášter jako by byl znovu daleko! Pěkné počasí nám ukázalo, jak se cestička před námi vine po ostrém vrcholku hory, opřena o ostrý sráz napravo i nalevo. Když už jsme zase kus ušli, narazili jsme na bariéru z mraků a pohled dolů byl jako z letadla…

Znovu jsme se rozešli po pěšince a dávali si pozor, kam stoupáme. Po nějaké další hodině jsme už byli blízko klášterních zdí. Ve výšce kolem 5000 metrů stál mohutný komplex budov rozprostřených na celé skupině vršků hory. Překvapující a příjemný pocit prostoru nás uvedl v radostné očekávání. Byli jsme šťastní, že jsme u cíle. Vypadalo to jako opravdové dobrodružství být tady na noc a pak si vše pomalu prohlédnout. Sluníčko

už pomalu zacházelo a my jsme svižně zamířili ke dveřím ve zdi, abychom požádali o nocleh. Naše očekávání, že potkáme přátelského mnicha, který nás pozve na hrnek horkého čaje, bylo mylné! Po delší době našeho klepání a volání se objevil ve dveřích mladý mnich. Podíval se na nás, rozhodně nevypadal nadšeně a viditelně neměl vůbec v úmyslu pozvat nás dál. Mola začala přátelskou konverzaci, vysvětlila, kdo jsme a za jakým účelem jsme přišli. Ukončila své vysvětlení prosbou o nocleh, abychom mohli ráno podniknout prohlídku kláštera a jejich modliteben. K večeru, ještě za světla, bychom pomalu sestoupili dolů. Mnich váhal a po delším rozhovoru nakonec otevřel dveře a pozval nás do kuchyně, kde jsme si mohli sednout.

Mola pokračovala v hovoru, aby mnicha nějak naladila na přátelskou notu, snažila se s ním navázat přátelštější vztah. Předali jsme mu donesené dary, ale ani to nezměnilo jeho nevlídnost. Nakonec, když už bylo pozdě v noci, nám mnich, protože neměl na vybranou, ukázal jednoduchou místnost bez nábytku, bez deky – prostě místnost zející prázdnotou, v níž bylo velice chladno. Mnich odešel, nechal nás tam jen tak, nenabídl ani nejnutnější výpomoc, kterou nám většinou nabídli jinde. Nebýt našich darů a pokročilé noci, asi by nás poslal pryč. Zůstali jsme stát zaražení a beze slov. Tento mnich byl příliš! Bylo velice chladno a my jsme si nemohli sednout ani na podlahu. Neměli jsme s sebou žádné deky ani náhradní teplé oblečení.

Mola se otočila a šla mnicha znovu oslovit. Nakonec donesla nějaké plastové podložky a jednu malou deku. Lehli jsme si k sobě a snažili se nějak usnout. Čím ale byla noc hlubší, tím bylo chladněji. To nás spolu s naším rozrušením a uspěchaným výstupem vyčerpalo a já první jsem začala cítit bolest hlavy. Vzduch v místnosti byl ostře studený a působil na naše nezakrytá těla bolestivě. Brzy jsme všichni cítili zimu, hlad a… další příznaky výškové nemoci. Přesto jsme se posadili a snažili se nehýbat, byli jsme v nepříjemném tichu…

Kolem půlnoci jsme se rozhodli odejít. Cítili jsme nebezpečí, že pokud zůstaneme na místě, dostaví se pravděpodobně i další komplikace. Já jsem cítila symptomy výškové nemoci nejvíc. Všichni jsme se třásli zimou a slabostí. Mola šla sehnat onoho nepřístupného mnicha, aby ho požádala o otevření dveří. Doufala, že nás doprovodí. Ale její snaha byla opět marná. Mnicha nezajímalo, že bychom se mohli ztratit nebo zřítit do propasti! Bezcitně za námi zavřel dveře. A nám nezbylo než vykročit do tmy. Měla jsem s sebou baterku, kterou jsem dala Mole jdoucí jako první. Úzká cestička nebyla širší než pro jednu osobu, takže jsme se museli držet při sobě a pomalu jít jeden za druhým.

Snažili jsme se následovat světlo baterky, opatrně, protože byla hluboká tma a cestička byla plná malých volně ležících úlomků skalní suti, které se

drolily pod nohami. Brzy jsme začali pochybovat o správné orientaci, každý krok byl nebezpečný a nikdo z nás si nebyl jistý, zda jdeme dobře. V noci vše vypadalo jinak než ve dne. Úzký proužek země byl to jediné, co jsme si pamatovali. Cestička se kroutila po vrcholovém hřebenu hory. Zleva i zprava na nás dýchala ledová propast. Baterka dávala jen tolik světla, že my za Molou jsme měli pouhé tušení, jen natolik, abychom dokázali jít stále rovně za ní. Světlo baterky nedávalo jistotu, že nejdeme vstříc nějakému neštěstí. Bylo nám čím dál tím více zima a mně bylo slabo a cítila jsem vyčerpání. Nikdo nepromluvil. Všichni jsme byli pohroužení do vlastních myšlenek. Šli jsme rychlým krokem, v němž nebylo nic než touha co nejrychleji se dostat z prekérní situace. Nebyla jiná možnost než jít a se štěstím opustit tento nebezpečný hřeben. Obklopovala nás absolutní tma, klášter už nebylo vidět a cestička byla stále méně a méně viditelná. Několikrát se o mě pokoušela panika. Cítila jsem nejistý krok, který mě mohl každou chvíli zradit. Cítila jsem zimu, ale nešlo se zastavit. Opouštěly mne síly. Bojovala jsem proti své slabosti a pocitu beznaděje, soustředila jsem se na víru, že se v pořádku dostaneme dolů. Neodvažovala jsem si připustit, že to snad bez nějaké pomoci nedokážeme. Naše pohyby se staly automatickými, tělo i duše ovládnuté stresem a únavou. Zrychlovalo to naše kroky a zároveň nás varovalo před panikou, že by stačil jeden špatný krok….

Najednou se před Molou objevila ovečka a hned převzala vedení a rytmus kroků naší skupiny. Malé rychlé krůčky ovečky byly najednou naším osudovým paprskem. Ovečka převzala funkci průvodce, tu a tam k nám otáčela svou hlavu, ale nikdy nezastavila. Následovali jsme ji s novou důvěrou. Ona věděla, kam jde a kam šlápnout. To bylo jasné. Ve tmě s očima bolavýma od ostrého chladného větru jsme už pořádně neviděli a bojovali jsme proti únavě i napětí. S očima upřenýma na záda ovečky, kterou Mola osvětlovala baterkou, jsme čerpali sílu. Šli jsme za jejím pevným krokem. A přesto jsme ještě mohli spadnout někam dolů… Polil mě studený pot. Šla jsem napůl jako v mrákotách a modlila se k Bohu. Vážnost situace byla nezpochybnitelná. Musím vydržet. Mátožně jsem se zrakem upřeným dopředu šla krok za krokem. Ztratila jsem představu o čase. Až najednou jsem ucítila pevnější půdu pod nohama, cesta se rozšířila a vedla dolů. Vítr jakoby zmizel, byli jsme mimo hřeben hory!

Mola se zastavila a prudce dýchala. To bylo jako zlý sen! Je to ale pryč, jsme zase v bezpečí. A tu nám došlo, že jsme zůstali zase jen sami. Ovečku nebylo nikde vidět. Jak se objevila, tak i zmizela. Došlo nám, že nás ovečka zachránila, že nás bezpečně dovedla pryč z horského hřebenu. Jakoby přišla úmyslně a věděla, co má udělat. A my jsme ji od té chvíle beze slova následovali.

Odkud asi byla? Jak se tu o půlnoci mohla objevit, když ostatní ovce v tu dobu už spaly někde ve svém útulném kotci mimo hřebeny hor? To už se nedozvíme. Ale náhle jsme si všichni uvědomili, že ta ovečka měla na zádech červenou značku…

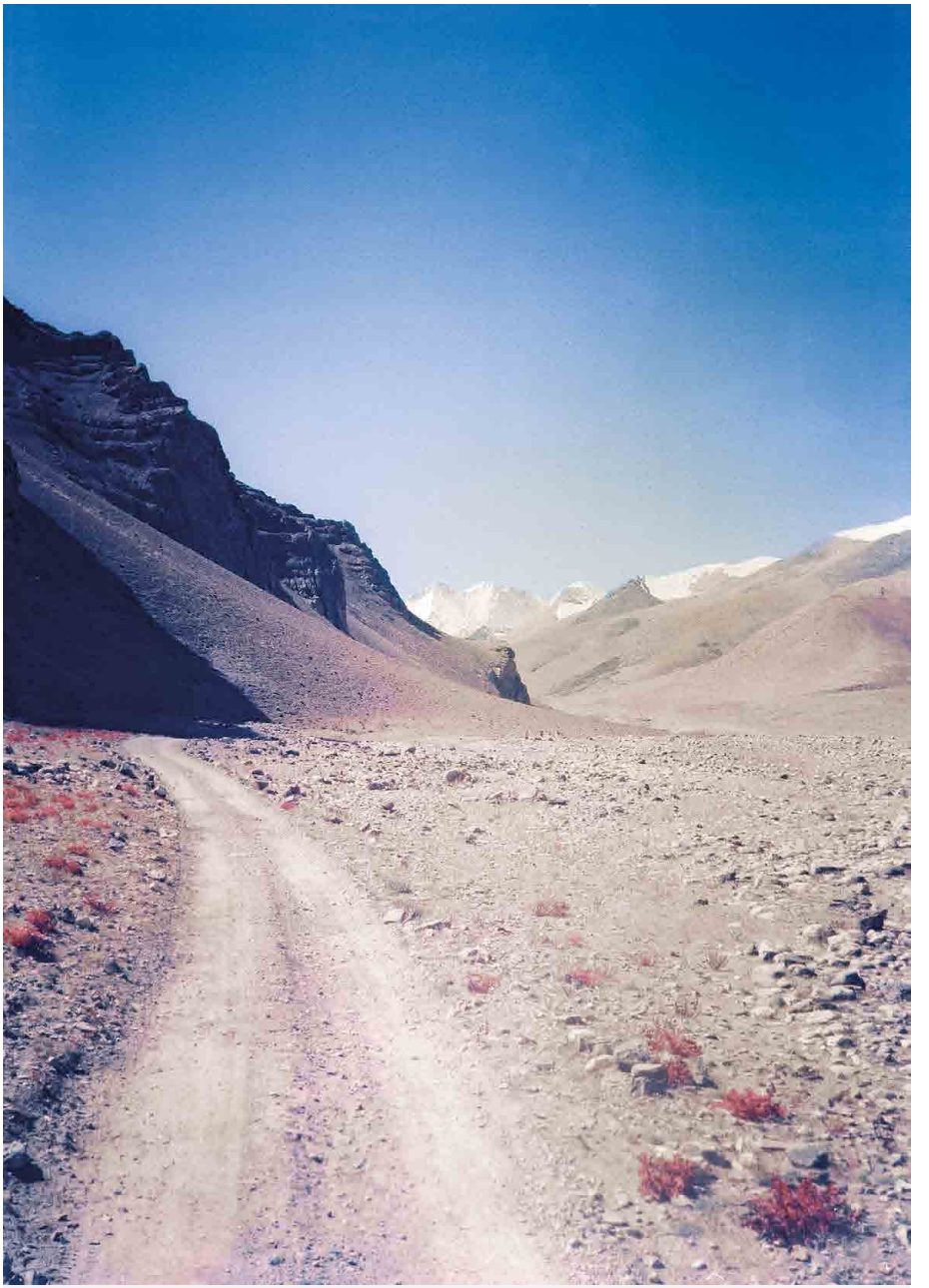

(2)
Ochránci Tibetu
Závěrečná část k povídce o ovečce

Sestupujeme poslední fázi vrcholku hory v měsíčním světle a mrazivém chladnu. Dům stařešiny mnichů už byl v dohledu. Asi jsme si všichni představovali teplou místnost a možnost tolik potřebného spánku. Odpočívat a zapomenout na dnešní těžkosti. Já jsem se v duchu soustředila na naše auto zaparkované uprostřed louky, nedaleko od stařešinova domu, jediného v celé oblasti. Domek v tibetském stylu s matným světlem v jednom okně byl vodítkem na našem pochodu – i když jasně svítící měsíc umožnoval rozhled po celé okolní krajině. Moje bolest hlavy vyžadovala klid a rychlý odpočinek. To také znamenalo, že místo abych musela vést očekávanou konverzaci, měla bych raději ulehnout a jít spát. Bolest hlavy už s naším sestupem ustupovala, ale místo toho jsem se cítila více vyčerpaná. Dobrá deka a klidné místo pro mě tedy byly absolutní nutností.

Řekla jsem Mole, že s nimi nepůjdu spát k stařešinovi. Ona byla napřed proti, ale já jsem trvala na svém. Nemohla jsem jinak. Jakmile jsme došli k našemu terénnímu autu, šofér odemkl a všichni jsme si rozdělili deky a osobní věci. Také jsme se ujistili, že každý má zásobu vody na noc. Pak jsem zůstala sama. Zahrabala jsem se do dek a položila se na jedné silně prošívané. Vědomí mě opouštělo ve prospěch tolik potřebného spánku. Po útrapách dnešní noční cesty jsem cítila úlevu, že se mohu propadnout do propasti hlubokého spánku jako do bezpečného přístavu a nechat věcem volný průběh…

Zanedlouho mě probudilo nutkání potřeby, protože ve vysokých horách se musí hodně pít. Posadila jsem se a viděla celou okolní krajinu osvětlenou jasným měsícem, který byl vysoko na nočním nebi. Jeho bledé světlo ozařovalo celé údolí a část jeho paprsků se odrážela od kapoty našeho auta. Krásný pohled na noční, měsícem ozářenou krajinu mě zdržel, ale pak už jsem se pohnula, abych otevřela dveře. Tu jsem ztuhla leknutím. Naše auto bylo obklíčeno patnácti velkými tibetskými mastify! Všichni spali asi deset metrů od auta, několik metrů od sebe, v dokonalém kruhu. Naše auto bylo uprostřed.

Tihle krásní psi jsou agresivní, velice krutí a nekompromisní vůči místu, které hlídají. Jistě hlídali dům stařešiny s jeho domácími zvířaty. Ocitla jsem se bezpochyby ve velice prekérní situaci. Budou mne tolerovat? Jejich tmavé

kožichy, velké tělo a jejich spánek zmírnil můj strach. Věděla jsem ale, že jeden špatný pohyb může způsobit katastrofu. A to jsem opravdu nechtěla.

Přemýšlím, jenže moje nutkání je čím dál neodbytnější. Setrvávala jsem mezi strachem ze psů, ale i tělesnou potřebou. S obavami jsem se pomalu vysunula ze dveří auta a napůl ve stoje jsem vyhověla nutnosti! Psi se ani nepohnuli. Byla jsem pro ně cizím elementem, proto mne obklíčili. A určitě by mě upozornili, abych se nepřibližovala. Na to byli ale moc blízko. Toto jsem vždy respektovala a nikdy se mi nic nestalo. Pomalu jsem se vsoukala do auta a zavřela dveře. Znovu jsem se porozhlédla. Fascinovala mě ta mysticky krásná noční krajina a ozářené vrcholky velehor i to, že mne chrání tolik krásných zvířat. Oni zůstali při svých povinnostech, ale ponechali mi možnost zůstat. Ležící zvířata věděla, že mám pro ně cit a respekt. Nevadí mi, že hlídají celou noc.

Jak už jsem řekla, měla jsem několik setkání s těmito působivými stvořeními. Jednou jsem narazila na tohoto psa v malé vesničce. Oba jsme stáli proti sobě tváří v tvář, pes začal vrčet a já jsem se pomalu otočila a šla zase pomalu dál směrem z vesnice. Pes šel za mnou a vrčel. Neotáčela jsem se, dělala jsem, že se nic neděje, až jsem byla z vesnice venku. A pes mě dál nesledoval. Je to velice inteligentní zvíře. Můj strach z nich je spojen i s obdivem jejich

krásy. A ten pes to asi cítil. Vděčná úleva, že vše dobře dopadlo, přivolala znovu spánek.

Brzy ráno ještě za tmy jsem se vzbudila a sáhla po lahvi s vodou. Ale ta byla úplně zmrzlá! Dala jsem ten kus ledu na desku auta a znovu jsem si lehla. V dekách bylo teplo a já jsem si uvědomila, že okolo mě mrzne. Deky mě chránily spolu s těmi tibetskými psy. Hleděla jsem na oblohu plnou hvězd, až mě spánek znovu přemohl.

„Teni, Teni! Vstávej a pojď se napít teplého čaje." Vzbudil mne hlas Moly. Otevřela jsem oči a viděla její usměvavou tvář v ranním slunci. Stála vedle auta a mávala velkým hrnkem s čajem. Otevřela jsem dveře a ona si sedla do auta. „Jejda, ty jsi měla kus ledu místo pitné vody!," divila se Mola, „Určitě jsi tedy ráda, že jsem ti donesla teplý čaj, že?"

Ráda jsem jí přitakala a čaj jsem vypila s velkou chutí. Tibetští psi už nebyli v dohledu a já jsem mohla už jen vyprávět o svém nočním dobrodružství. Mola se smála a zavedla mě do domu stařešiny, kde nás čekala skromná snídaně.

Seděli jsme na tlustých pohodlných tibetských kobercích, jedli místní chléb a naslouchali stařešinovi. Byl to starý mnich, který už věděl, co se nám minulého dne stalo. Ta zkušenost byla ve mně ještě velmi čerstvá.

Bylo to jen další připomenutí, že celá ta krásná příroda a živá stvoření jsou tu pro naši radost, pokud se budeme vzájemně respektovat a chovat se ohleduplně. I my jsme součástí přírody.

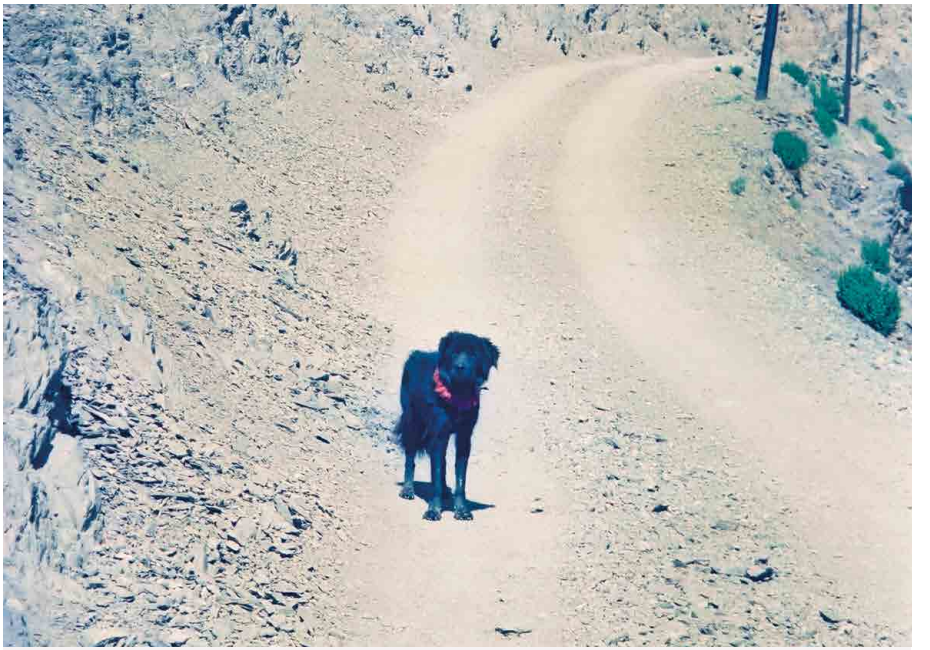

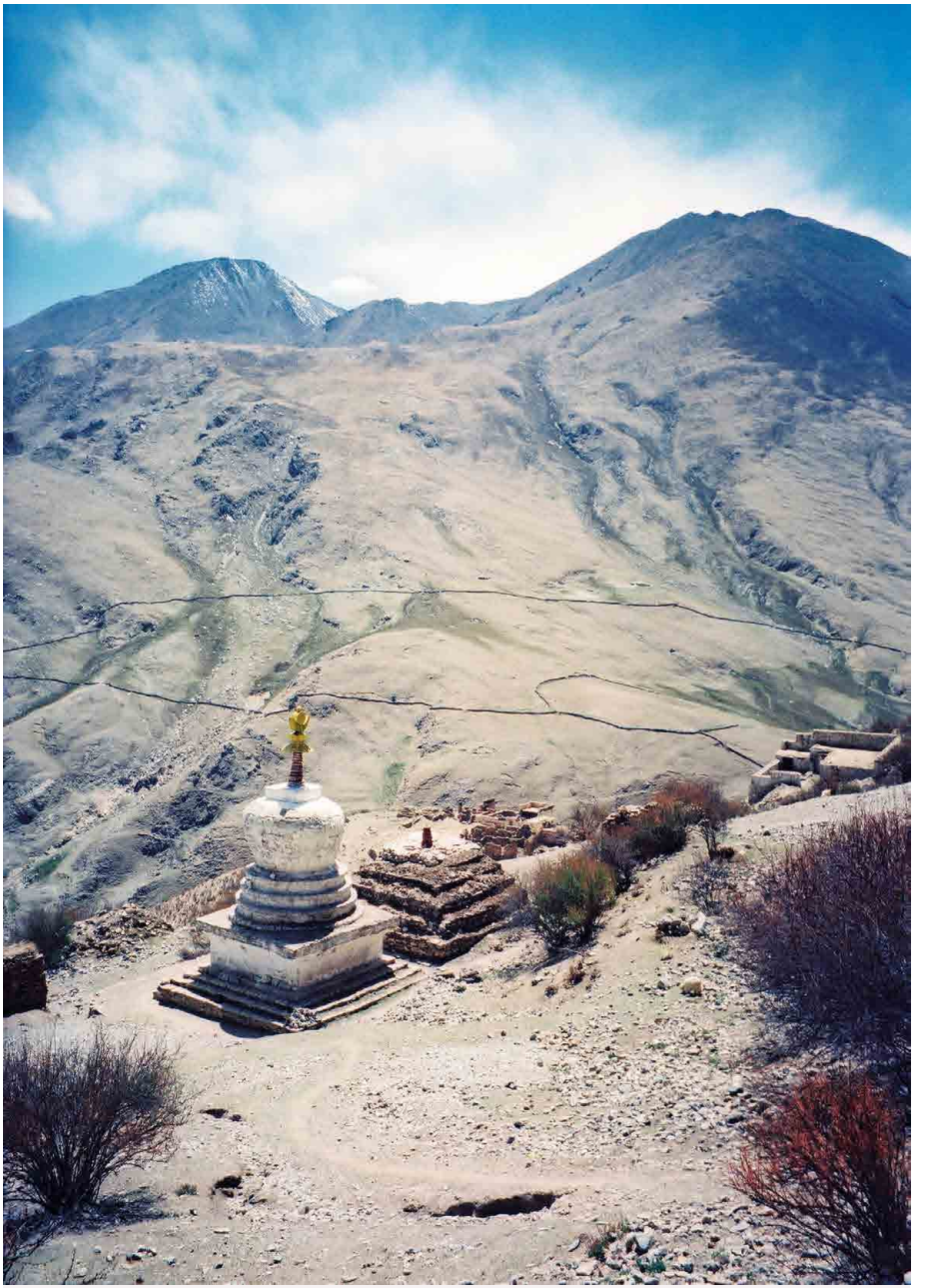

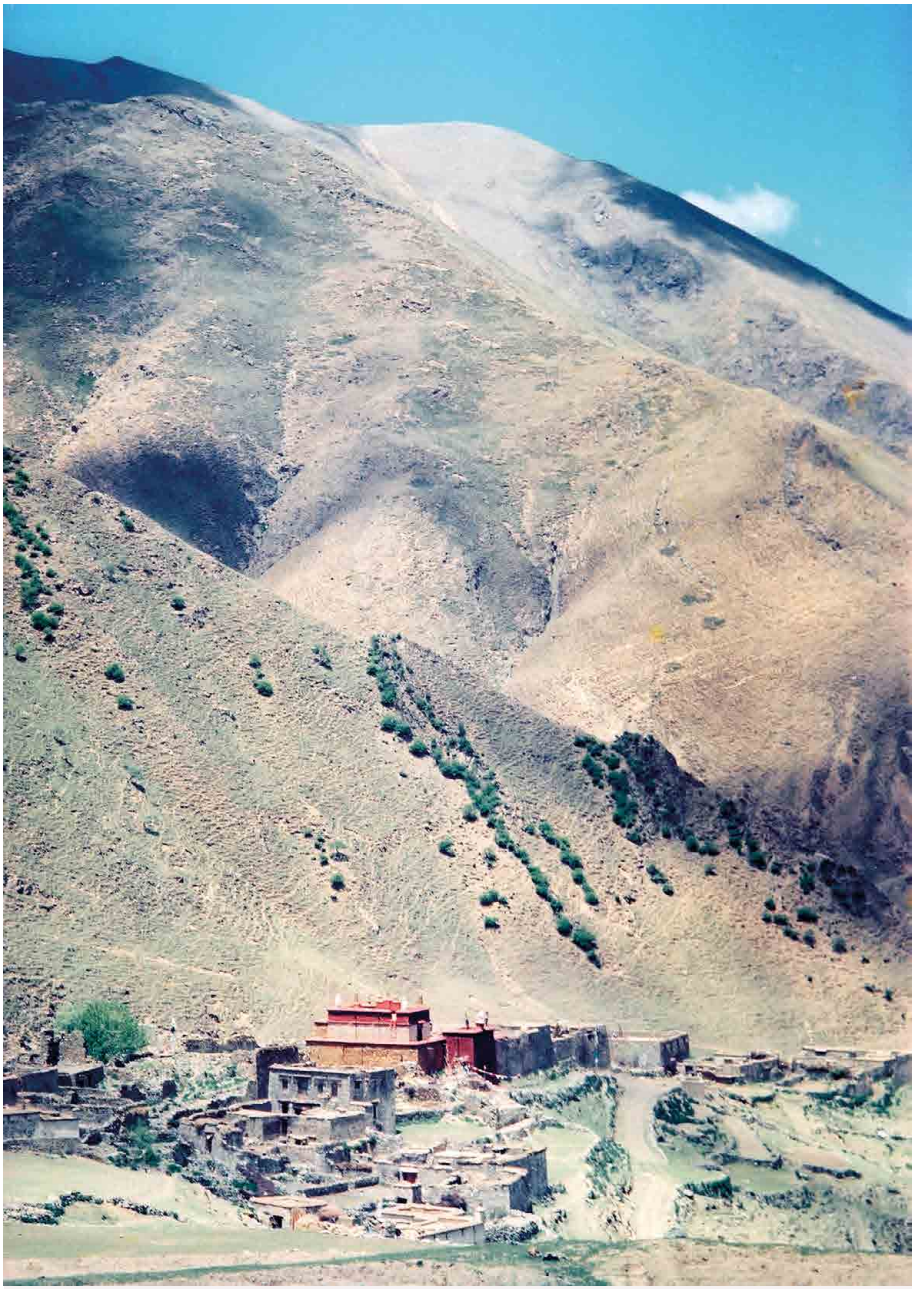

Obsah

Slovo tibetologa (Glenn Mullin) 15

Úvodní kapitola autora 16

(1) Povídka o ovečce 19

(2) Ochránci Tibetu. Závěrečná část k povídce o ovečce 31

(3) Neplánovaná pouť 38

(4) Chrám Sando Pelri 64

(5) Cesta k hoře Namčhe Barwa a vesnici Gyala 74

(6) Posvátné jezero Lhamo Latso 96

(7) Jeskyně Jingka 117

(8) Cesta do neznáma 138

(9) Kargyulské jeskyně 173

(10) Ztraceni v Tibetu 196

(11) Poslední cesta do Tibetu 211

Kdo pozná přírodu, odhalí Pána (Michal Altrichter) 227

Daniela Willis

Dojmy z Tibetu

Odpovědná redaktorka
Anna Lexmaulová
Návrh obálky a sazbu
písmem Baskerville 10 Pro
zhotovil Tomáš Ježek
Vydalo nakladatelství Centra Aletti
Refugium Velehrad-Roma, s.r.o.
Křížkovského 4, 772 01 Olomouc
e-mail: refugium@refugium.cz
www.refugium.cz
jako svou 552. publikaci
Tisk a knižní zpracování
Finidr, s.r.o., Český Těšín

Vydání první
Olomouc 2020

cena 330 Kč (včetně DPH)